

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDELYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor.
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Hol- és hogyan segítsünk?

Gyulafehérvár, április 17.

Az emberbaráti intézmények sokoldalú tevékenysége épen úgy, mint a legkisebb jótékonykorsági körök egy közös cél szolgálatában tömörülve, egy jelszóval, indulnak a tettek mezejére: segítsünk mindenütt, ahol csak lehet. És felhasználjunk minden eszközt, hogy valóban segítsenek. Nem sorolom itt fel a segélyeszközök sokféle módját, mely a fönntartóktól megfosztott családok száz bajban enyhíteni igyekeznek. Ismerjük leg-többjét ezen egyesületeknek. Olyan intézményről szeretnék néhány szót mondani, mely a sok jaj- és bajból legtöbbet volna képes eleszittítani.

Hol segítsünk? e kérdésre a feleletet nem kell sokáig keresnünk. Kifejezhetjük egy szóban: mindenütt. Igen, mert amerre fordulunk, mindenütt segélyre szoruló tömeggel találkozunk.

Nehezebb megoldani a másik kérdést: hogyan segítsünk? A válasz reá: úgy, hogy minél kevesebb maradjon a nélkülözésből s ez által minél több könnyet szárítsunk fel. De hogyan, mi módon segíthetnénk legtöbbet? 1.) Foglalkoztassuk a munkaképes családtagokat. Küldjük munkába a családanyát, az ifjút

és leányt. S ha ők mind elmennek, az esetleg beteg aggok és kicsi gyermekeket egymásra utalva, egyedül hagyva mivé lesznek? Nincsen ki szűk szobáskájukban tisztogasson; asztalukra nincsen, ki meleg levest tegyen. A munkában eláradott anya és nagyobb gyermekek, ha este haza kerülnek kimerülve, bágyadtan dülnek pihenőre, hogy másnap újra kezdjék a létért való küzdelem titáni harcát.

2.) Olyan segélyre szorultak is vannak, kiket nem küldhetünk sem napszámba, sem más ehhez hasonló foglalkozásra. Ezeket segítsük pénzzel, terményekkel. Ezek a valódi szegények, kiknek nevük és rangjuk nem engedi, hogy kilineseljenek. Nekik duplán keserű szegényes falatjuk.

A leghatásosabb segédeszköz lenne, olyan intézet berendezése, hol segélyre legjobban rászorult családok nagyon csekély lakbér ellenében, egészséges, szerény lakásokat kapnának, hol a háznak minden lakása egyenlően nagy, tisztá és szellős legyen. Legyen ebben az épületben (mondjuk szeretetházban) egy nagy munkaterem: varró, kötő, hímzőgéppel, hogy a háznak lakóit foglalkoztassuk. Legyen ott egy konyha, melynek tűzhelyéről egyszerű, de egészséges ételek kerüljenek a ház nagy

ebédlő asztalára, hogy a munkában kifáradt erők kellő táplálkozás által megújítva fentartassanak.

Ne hiányozzék onnét a napközi otthon sem a gyermeksereg számára, nehogy az anyai őrszem távollétében a kicsinyek ázva-íázva, télen kóboroljanak, ezzel nemcsak betegségtől óvjuk meg őket, hanem és főképp lelküket védelmezzük.

Közös hálótermet is rendezhetünk be a szeretetházban, olyanok számára, kiknek nincsen szükségük önálló lakásra; külön a nőknek, külön a férfiaknak. Nagyon ajánlatos volna ilyen intézeteket konyhakerttel és majorsággal is összekötni. Helyes megválasztással a lakók sorából minden telhet, kezdve a házgondnokn a legkisebb háziszolgáig.

Ilyen intézetek létesítése nagyon enyhítene 1.) a lakásbér miatti kínokat; 2.) a rendes táplálkozás megakadályozná sokak erőhanyaglását; 3.) foglalkozást nyújtana olyanoknak is, kik talán eddig ép úgy szegénylettek dolgozni, mint koldulni; 4.) lehet, hogy a felnőtteknek is de kivált gyermekeknek biztos menedék lenne a lelki bukás ellen.

Falu helyen nehezen, de városokban annál könnyebben létesíthetők ilyen menedék házak, melyek bizonyára nagy jótéteményei lennének a mai nehéz vi-

Una — Corda —

Csak egy szépség van —

S ez a — Jóság!

Csak egy Jóság van:

S ez a: Szív!

Mely lángot gyújthat —

Jég mezőn is,

Mely poklokot át vissza hív ...

Ha minket vár,

Ha jó, ha hív —

Zátonyon is mentő hajó

— A szív — a szív ...

A szív!

Chryzanthéme.

Használjunk hadisegély postabélyeget!

A nehéz szer.

Irtó János Gáspár.

Aki Leánka Jánost ismeri, az nem kérdezi, hogy milyen a természeté, de ha őt valaki az udvarán először látná, azt mondaná róla: Mérges szájú ember, haragos plánéta alatt születhetett. Mert folytonosan mérgeződik, hogy mint ő mondja: Miért is teremtette oda Isten Irgótetejét. Már t. i. ahol az most fekszik. S nem válaszol neki senki. Talán más sem tudja s azért nem. Még ha azt kérdeznék: hogyan teremtette Isten Irgótetejét mai helyére, arra a földtan tudósai talán megtudnának felelni. Lehet, hogy azt mondanák: Ezelőtt százezer esztendővel, vagy kétszáz-ezerrel (aki nagy számokban beszél, annak nem róják fel a szándékolt szám kétszeresét sem) az Irgó helyén sík terület volt. A sík mezőben minden hívogató nélkül megjelent egy icike-picike forrás és elindult arra, amerre neki könnyebb

volt haladni. Azután még több forráska jött ugyanazon kész nyomon és utjakat folyton törmölgetve, készítettek maguknak először alkalmasot medrét, ebből sok száz esztendő alatt mélységes nagy árkot. Ahol a források előjöttek, ott keletkezett először omladék, azután ez az omladék belefogódzott a mögötte rejtőzködő sziklába, s így a forrás a szikla alatt egyre mélyebbre és mélyebbre került, míg végre sok ezer év után a forrás felett előállt a bérc, a mély árok mentén a völgy, a völgyben a patak s végében a folyó.

A tudósok ezt így igen szépen el tudták volna mondani Leánka Jánosnak, de amilyen természetű ember, még azt mondogta volna nekik: Ne bosszantsanak a tekintetes urak!

Hát beszéljen vele, aki tud, ha ő egyszer haragszik Irgótetejére. Azaz, hogy nem is Irgótetejére haragszik, hanem a rajta éktelenkedő ménkő nagy kődarabra. Arra is csak azért, mert épen őt mustrálták ki igaznak, hogy az új templom ré-

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebbi egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

szonyok között színlődő, fentartójukat elvesztett, vagy nélkülöző családoknak.

Adja Isten, hogy a fájdalomnak minél több jajsza nemuljon el, a könnyörülő szeretet jótékony hatása alatt.

Miryam.

Az országos Hadsegélyző Bizottság Felhívása.

„Fémet a Hadseregnek.”

Hazánk lakossága páratlan áldozatkésztséget tanusított és tanusít a háború kitörése óta a jótékony terén, méltán sorakozva hős fiaink mellé, akik vérik ontásával, életük feláldozásával, erős karral tartják vissza az ellenséges veszedelmet mindnyájunktól.

A háború ismét áldozatot kíván tőlünk!

Köztudomású, hogy miután ellenségeink fegyvertámadásai dicső szövetségesünk és a mi seregeink hősiességén mindenütt megtörnek, most arra törekszünk, hogy államainkat minden élelmiszer és nyerstermény behozatalától elvágják.

Kormányunk büles intézkedései és Hazánk fejlett mezőgazdasága meghússítandja az élelmiszer hiányára fektetett számítás de meg kell húsítanunk azt a törekvést is, amely a hadi célokra szükséges nyers anyagok behozatalának meggátolásával Hadvezetőségünk cselekvő képességét akarja megbénítani.

Habár Hadvezetőségünk eleve gondoskodott is a szükséges fémekről és azok nagy mennyiségben állanak is ez idő szerint rendelkezésre, mégis előrelátóknak kell lennünk, nehogy azoknak esetleges hiánya meggátolja akcióképességünket.

Szerencsére nagy mennyiségű ilyen fém van Hazánkban a magánosok birtokában, amelyet Hazafiak Közönségünk bizonyára készséggel fog a Hadvezetőség rendelkezé-

szére haza hozza a szeribe. Igaz, hogy a szer nem olyan, mint Cíkában a pálfalvai szentmihálynapí búcsú, hogy ha akarok, viszek a vendégségbe italost, ha nem akarok nem viszek, mert a szert teljesíteni kell. Ő azonban ezt a szert le nem teszi, mert hogy nehéz is az a kő, rozsz is az út, messze is van és szavunkat ne felejtjük élni is kell. Már négyszer tagadta meg ezt a szert, mert nehéz szer ez egy olyan — különben célszerű két tulkos gazdára, kacagná a falu is ha beadná a derekát. Még a gyermekek is utána kiáltanak:

Hát mégis haza hozá-e?

Ezt a szegyent nem akarja megérni, de különben sem neki építik a templomot. Ő évenként tiszser — ha nem kevesebb — tud csak templomba menni, mert meszecke van tőle, mégis úgy essék reá is a szer, mint aki minden nap vásárlja a templom földjét? Nem, amit ő hoz Irgótejtéről, abból nem íragnak oszlopot a kórus alá. Ha sokat sarkonozzák, ügyvéd kézbe adja a szert, nem hagyja szótétetlen.

Mégis megpróbálta csendesen elkerülni a bajt s hogy tovább ne üszkítőhesség, elköltözött a faluból, fel a havasra a Hargita alá, távol Irgótejtétől a Kecskevérszbe. Ott élhetést készített a családjának. Lelki nyugodalmat. Itt nem keresi meg a megyepolgár.

sére bocsátani és ezzel keresztül húzzuk ellenségeink ádáz törekvését.

Az Országos Hadsegélyző Bizottság e célz érdekében Iovag Krobotin Sándor Közös Hadügyminiszter úr Védnökségével és báró Hazai Samu m. kir. Honvédelmi miniszter úr Diszelnökségével országos mozgalmat indít és azzal a sürgős kérelemmel fordul a Hazafiak Közönségéhez, hogy — a vas és aczél kivételével — minden birtokában levő és nélkülözhető házi-, konyha- és egyéb *fém tárgyakat*, nevezetesen: sütőket, lábasokat, fazekokat, tartányokat, mérő- és más kanalakat, szűrőket, korsókat, kannákat, katlanokat, mozsarakat, mosó- és mosdóedényeket, poharakat, csészéket, súlyokat, szítákat, vödöröket, kádákat, csöveket, jég- és virágtartókat, lakatokat, kulcsakat, kilincseket, ablakredőnyöket, hamutartókat, bográcsokat, díszszegeket, butordíszeket, szegeket, játékokat, lámpákat, dísztartókat, staniólt, üveg- és pipakupakokat, ön és ölöm tartányokat és mindezeknek törmelékeit — vagyis mindazokat a tárgyakat, amelyek kizárólag vörösrészből, sárgarészből, bronzból, nikkelből, ön- és ólomból vagy ezen fémek felhasználásával készültek — már most gyűjtse össze, hogy azokat a jelzett czélra — a későbbben megjelölendő gyűjtő helyekre — a közrebocsátandó ily arányú felhívás után — haladéktalanul és díjtalanul beszolgáltathassa.

Meg vagyunk győződve, hogy a nagyfentosságú cél nem szorul bővebb megközlásra és Hazafiak Közönségünk ismét készséggel teendő adományait a Haza oltárára, — annál is inkább, mert a begyűlendő fémeket a Hadvezetőség a becsár 50%-ában megfizeti és ezt az összeget az Országos Hadsegélyző Bizottság rendelkezésére fogja bocsátani; e Bizottság pedig ezen összegből első sorban a háborúban elesett vagy rokkantá vált katonáknak azokat a hozzátartozóit fogja segélyezni, akiknek sem állami segélyre, sem katonai ellátásra törvényes

Azonban nem hiába mondták a régiek, hogy akinek szerencséje nincs, napja se legyen, mert Leánka Jánost itt is megkereste, nem a megye, hanem a község polgára. Azután pedig a csendörök következnek.

Mégis le kell tenni a szert — gondolta János keserűen — de még se kell letenni a szert — gondolta ismét jókedvre fordulva, mert a polgár igen barátságosan szólt neki, hogy aszondja: Hát, hát lehet-e?

Hát lassan, lassan, s utána gondolta: Valjon ez mit akarhat, ha nem kövelni jött?

— Hát hallotta-e szólt ismét a polgár.

— Mit — mit? — kettőzte meg hirtelen a kérdést, ezzel is akarva fejezni, hogy azt már ezelőtt szerette volna hallani.

— Hát hogy katonának kell menni.

— Igen, akinek igen — próbálta magát bebiztosítani János.

— De most mindenkinek igen — bizonykodott a polgár, mert a jegyző úr kiragasztotta, hogy háború van s negyvenkettőn alól, aki holnapig nem jelentkezik, azt a csendörök meglövik.

— Éi! a jóreggelt! Olyan sietős?

— Olyan! — Hát megyünk. — Hát igen.

Ezzel a polgár befejezve látta küldetését. Nem kövelt, de hiába is már. Ha el kell menni, nem lehet akkor szert teljesi-

igényük nincsen, — másod sorban pedig a rokkant és megvakult katonákat.

Budapest, 1915. év március hóban.

Az Országos Haesegélyző Bizottság nevében:
Simontits s. k.
ügyvezető elnök.

nyujtodi JANCSÓ ERNŐ.

A hunyadi esperesi kerületnek és különösen Piskitelepnek nagy gyásza van, mert a piskitelepi róm. kath. anyaegyház, valamint a pusztakaláni és csernakereszturi főkegyháznakak lelkipásztora nyujtodi Jancsó Ernő főesperes piébános f. évi április hó 2-án, nagypénteken este elhunyt.

A megboldogult Piskitelepnek első plebánosa volt aki 1886-ban a róm. kath. plebánia templomnak néhai Lónhárd Ferenc püspök által történt alapításakor került Piskire Nagyszébenből mint fiatal plebános s így csaknem 29 esztendő telt el piskii hívei körében köztiszteletnek és általános szeretetnek örvendő. A megboldogult társadalmi életben is tevékeny részt vett, két ízben is volt a „Piskii Polgári Olvasókör” elnöke, melynek haláláig is ő állott az élén.

Az aránylag még fiatal, mindössze 64 éves korban levő lelkipásztort pár hónap előtt verte le a betegség, mely karácsony előtt kezdte gyötörni, de erős szervezete látszólag diadalmaskodott és januárban már annyira fölépült, hogy misét is mondhatott. De e javulás csak látszólagos volt, kevéssel utóbb újra leverte a kór, tüdőgyuladással súlyosodott cukorbetegség s érlemezésedé f. hó 2-án este 8 órakor kioltották életét.

Temetése e hó 4-én, husvét vasárnapján délután 5 órakor ment végbe Piskitelep és környéke közönségének óriási részvéte mellett. A temetési szertartást Tamási Áron nagyprépost, pápai prelátus végezte, a bo-

teni. Ez érthető. János emélfogva még jó kedvű is lett. Azután nem ügyelve a felesége sopánkodására, előszedett egy félbuza kenyéret, amit úgy kell érteni, hogy nem a kenyér volt fél, hanem a buza volt benne testvériesen a rozssal megegyeztetve. Azt a tarisznyába silyesztette, mert akármit beszéljünk, mégiscsak az a kenyér jó útitárs, mit az ember maga süt otthon magának a terményből. Szalonnát az asszony vágott akkorát, hogy a török császár is élélhetne vele három napig. Igaz, hogy a török császár nem él szalonnával, de ezt már így szokás mondani.

Aztán elment. Másnap vonatba tették, mert az úgy van. A civil „beszáll”, a katonát „vonatba teszik...”

Két hét múlva azt írta a feleségének, hogy a dolog komoly, mert háboruban van, de azért ne búsuljon, mert nem hal meg ott, aki bátor és róla az ellenség sem mondhatja, hogy fél.

Igaz ugyan, hogy kezdetben néhány-szor elővatoskodott a golyók elől, de csak az első napokban, mert lassanként a verekezésbe annyira belétanózkodott, hogy egy-roham után az őrmester új azt mondta neki: Magának nem talál a Leánka név, mert maga ember a talpán, azért én magát elkeresztetem Embernek s a neve ezután lesz Ember János tizedes.

esztatót a templom udvarán kitett koporsó fölött Buday János petrozsényi esperes mondotta, a papi segédletben résztvettek még Lány Gyula hátszegi esperes, Béres Gaudencius vajdahunyadi házfőnök, theologiai tanár, Boros József püspöki titkár, Fekete János petrozsényi hittanár, Imre Márk kiérd. kolozsvári quardián és P. Imecs Károly magister.

A temetésen a máv. műhelyi zenekar gyászindulókat játszott és a máv. műhelyi dalárda gyászdalokat énekelt.

A koszorúk felírásai ezek voltak:

Szeretett Elnökönknek — A Pisküi Polgári Olvasókör.

Kegyelete kifejezéseül — a pusztakalanai vasgyár.

Őszinte barátunknak — Meskó János és családja.

Szeretett lelkipásztorunknak — a pusztakaláni hívek.

Nyújtódi Jancsó Ernőnek — a Pisküi Takarékpénztár.

Nyújtódi Jancsó Ernőnek — a róm. kath. Egyháztanács.

Nyújtódi Jancsó Ernőnek — az iskola gondnoksága és tantestülete.

A Jancsó Ernő főesperes elhalálózása következtében megüresedett plébánosi állás teendőinek vezetésével Majláth Gusztáv gróf püspök a jelenlegi káplán Török Istvánt róm. kath. lelkészt bízta meg ideiglenesen.

Hogyan készítsük elő a gyermekeket az első sz. áldozásra?

(Elmondotta Pálffy János hitoktató a barcasági dékánuság és sepsimiklósvári esperesi kerület tavaszi koronagyűlésén március 23-án.)

II.

Épen ezért nekünk egyes bűnökről, melyek a gyermekek életében gyakran szoktak előfordulni, ki kell jelentenünk, hogy ezek halálos vétkek s ekép a mi helyes meggyőződésünket át kell nekik ad-

nunk, míg ők is eljönnek azon korig, hogy saját meggyőződéssel bírhatnak.

Véleményem szerint ezen bűnök a következők:

1.) Nem kath. templomok látogatása azon okból, hogy isteni tisztetelen részt vegyenek. 2.) Isten és a szentek káromlása; 3.) a szentmisének vagy valamelyik főrészenek elmulasztása vasár- és ünnepnapon saját hibánkból; 4.) minden tisztalan gondolat vagy kívánság, ha észre vesszük, hogy az bűn s mégis abban gyönyörködünk; a tett még inkább; 5.) a lopás, ha annyit lop el valaki, mennyi az illető napi ellátására elégséges. A szülőknél a négyeszerese számít. Itt azonban nagyon ki kell emelnünk, hogy a lopás által akár halálosan, akár bocsánatosan vétkeznek, visszatérítésre kötelezettek s Isten egyetlen fillér elidegenítését nem bocsátja meg, ha mi tehetjük s mégsem térítjük vissza a tulajdonosnak, vagy lehetetlenség esetén, ha legalább jó szándékunk nincs visszatéríteni. 6.) A hazugság, ha ez által súlyos kárt okozunk. 7.) a rágalom; 8.) ha a szülők akarata ellenére valamely gyermek pénteken megeszi a húst, jóllehet egészségi ok nem kényszeríti erre.

Ezeket kívül említünk fel még néhányat azon halálos bűnök közül, melyek a felnőttek életében szoktak előfordulni, de melyeket ők többnyire kicsiny vagy épen semmi bűnnek nem tekintenek. Ezek:

1.) A részegség; 2.) a köznapi munkák végzése vasár- és ünnepnapon, mikor ezt nagy szükség nem kívánja; 3.) a húsvéti áldozás elhanyagolása; 4.) a szülőknek rosszakaratú súlyos megbántása akár szóval, akár cselekedettel; 5.) az öngyilkosság.

E halálos bűnöket, mindkét csoportot, amennyire képesek arra a gyermekek, mindenki tudja előszámítani. Nemesak azért fontos ez, mert képessé tesz, hogy megítéljük, hogy kegyelem állapotában

vagyunk-e s így egy vagy több napon át áldozhatunk-e, hanem azért is, hogy helyesen alakuljon ki a gyermekek erkölcsi meggyőződése.

Hangsúlyoznunk kell azonban, hogy amiért pl. a kötelességmulasztást nem vesszük fel a halálos bűnök sorába, ez nem azt jelenti, hogy a kötelességet elmulasztani lehet, hanem ez csak azért történt, mert nagyon nehéz megítélni, hogy a kötelességmulasztás mikor halálos bűn. De aki lelkileg nemesedni akar s így Isten és embertársainak szeretetére méltó akar lenni, annak nagy küzdelmet kell kifejtene a bocsánatos bűnök leküzdésére is.

2.) Nehéznek találták a gyermekek a bánat felindulását.

Úgy gondolom, hogyha valaki Isten iránt való szeretetből vagy félelemből meggyónja a bűneit, hogy azoktól megtisztuljon, akkor nyugodtan mondhatjuk, hogy az a bánat, mely az érvényes gyónáshoz szükséges, megvan. S ezt a gyermekek meg is értik. De viszont nekünk arra kell törekednünk, hogy a gyermekek megtanítsuk, hogy minél könnyebben s mégis minél tökéletesebben indítsák fel a bánatot. Ezt pedig a következőképpen érhetjük el:

Mikor összegyűjtjük őket a gyónás tanítására, a tanítás végén, különböző kérdések által rásegítjük arra, hogy az napról, vagy valami főbűnről megvizsgálják lelkiismeretüket s végén rámutatunk a feszületre s egy-két szóval kifejtjük, hogy Jézus a bűnökért vagy ha egy bűnről van szó, azért a bűnért, hogy szenvedett. Ugyanezt tehetjük — legalább időnként a rendes tanítási óra végén is. Így nemcsak a bánat felindítására tanítjuk meg a gyermekeket, hanem ezzel együtt az esti lelkiismeret megvizsgálására is.

(Folytatjuk.)

H I R E K.

— **Püspök urunk** kedden Kolozsvárra utazott, hogy az igazgatótanács ülésén elnököljen. Onnan Budapestre ment a főrendiház ülésére.

— **A Hadtestparancsnokság megbízásából** Mattanovic Ernő altábornagy járt itt vasárnap és hétfőn; megvizsgálta a kórházakat, bűzítő beszédet intézett a hadbavonulókhoz és rövid, katonai ebédre püspök urunknál volt. Vele együtt ott ebédelt az itteni helyőrség fejei Fischer, Kreuzer és Vita őrnagyok, Mandl törzsorvos, Andrásfalvy százados és dr. Csubry Bonifác püspöki orvos.

— **Püspök urunk most adta ki VI. sz. körlevelét**, melyben közli a S. C. S. két határozatát. Az egyik megengedi a hadbavonuló katonáknak a szentáldozás per modum Viatici kiszolgáltatását és a katonapapoknak a szentmise bemutatását minden tisztességes helyen. A második felhatalmazást ad minden áldozópapnak a sz. skapuláré feladására a hadsereg tagjainál. Ajánlja Oltáregyesületi Útmutató megvételét és elrendeli, hogy a főhatósága alá rendelt hatóságok, hivatalok és intézetek a háborúval összefüggésben megjelenő irodalmi termékeiket 3 példányban az egyházmegyei hivatalba beküldeni szíveskedjenek a vallás és közokt. miniszter-

Nagy dicsőség volt ez reá is, társaira is, de meg a falura is, mert oda is megírták, hogy ezentul Leánka János Ember János lesz, mert nagy dicsőségbe hozta a csapatát.

De Jánosnak úgy ősz felé mintha szomorúság fészkelődött volna a lelkébe, úgy vették észre társai. Látták, hogy hiába nevezték ki szakaszvezetőnek, hiába nő a dicsősége, mert nem tud örvendeni, de azt hitték, a csöppnyi kis fiacskájára gondol, azért szomorú. Ezt rosszul gondolták, mert János a sok magában való szótalanosság után azt írta feleségének úgy tél eleje felé, hogy azt a követ Irgótetejéről szállítsa haza, hadd támaszkék meg vele a kórust.

A felesége megírta, hogy a kórus alját már feloszlopolták. János visszaírt, hogy mégis szállítsák haza a követ, mert mintha a mellén feküdné úgy nyomja a lelkét. Ezt a szert végezte el, amint méltó, mert az imádsága nem esik jól a kő miatt.

Az asszony nyomban hazaszállította a követ, aztán megírta, hogy két kőfaragó dolgozza is már a templom kerítésben, de az embereknek mondják meg, hogy mi lesz belőle. Imár hát legyen nyugodt — kérte az urát — mert eligazította a kő dolgát.

A levélre nem akart válasz jönni so-

káig, újból írt az asszony, újból nem jött válasz. Itt-ott már tudták is hogy a nagy köből emlék lesz a faluból elesett hősöknek, ezért is megírta. A régi templom helyén az oltár helyére állították fel az óriási keresztet. A talapzat első oldalába hatalmas fekete márványtáblát erősítettek, mint mondták — azért, hogy arra az elesettek neveit felvéssék. Ezt is megírta az asszony az urának, de megkérte szép szóval, epedő kéréssel, hogy válaszoljon, mert halálosan várja az írását.

Valóban várta, minden postaérkezésnél a póstán szorongott. Kezdeti nyugtalan lenni. Sehol se volt nyugta és még szorgalmasabban járta a póstát.

Aztán egyszer megtalálta a választ. Nem a posta hozta, nyilván nem is neki szólt, de mikor meglátta, elállt a lélekzete. Nyomban utána nagyon fáradtnak érezte magát, majd a fák és házak elkezdtek egymás fölé emelkedni a szeme előtt. azután a szívéhez kapott és kezdett hátra hanyatlani. Úgy esett össze halaványan, szótalanul, mint a szíven talált hős a csaták tűzében.

Az öreg kőfaragómester arany betűkkel vésegette a fényes márványlapra az első elesett hős nevét.

hez való továbbítás végett. Végül egy kimutatás következik az 1915-ben befolyt egyházmegyei pénzzadományokról.

— **Nyilvános köszönet.** Borhy Sándor pesti csendőrnagy úr a szentmáthei kápolna számára egy gyönyörű lourdesi Mária szobrot és egy értékes szőnyegot ajándékozott, a mit ezennel a nyilvánosság előtt is hálásan megköszönök. Bochkor plebános.

— **Háborus tanév a papnevelőintézetekben.** A háborúval járó sok kellemetlenség, főleg az intézetek ellátásának rendkívüli nehézsége arra bírta hazánk számos főpásztorát, hogy szemináriumokban a szokottnál korábban fejeztessék be az előadásokat. A végzett növendékek részben betegápolással foglalkozni, részben különféle szociális- népjóléti intézményekben vállalnak önkéntes munkát. A gyulafehérvári papnevelőben május végén lesznek a záró vizsgák. A továbbiakra vonatkozólag még mi sem mondhatunk biztosat.

— **Jutalomdíj alapítvány.** Az erdélyi róm. kath. Státus gyulafehérvári főgimnáziumánál Nathán Bernát dr. kir. tanácsos, nyug. városi főorvos 1000 korona alaptőkével új jutalomdíjalapítványt létesített. A nemeslelkű alapítónak már két alapítványa van a gyulafehérvári főgimnáziumnál, ezen legújabb alapítványára nézve pedig igazán jellemző azon átiratnak mély erkölcsi tartalma, amellyel ezen alapítványának indítóokát és rendeltetését megjelölte. Az alapító okirat a következőleg szól:

„Tekintetes Igazgató Úr! A gyulafehérvári r. k. főgimnáziumban érettségiztem és ez képezte jövőmnek alapkövét.

Czélrt érve szülővárosomban nyertem a legszebb elismerést és jutalmat, midőn hazatérve a városi főorvosi állásra méltónak talált, és arra egyhangulag megválasztott.

A Gondviselés magas kort engedett elérnem, és évtizedek alatt végzett becsületes önfeláldozó munka után szükségessé éreztem, hogy nyugalomba visszavonuljak, azonban nem szünt meg bennem a helyi rk. főgimnázium iránti, háláérzeteim, melynek kifejezést adok azáltal, hogy az eddigi alapítványaim mellett egy új alapítványt tegyek.

Hogy az eddigi 40 korona jutalmazásként, melyet szívesen beszolgáltam, mindenkorra biztosítva legyen, idezárok egy ezer koronáról szóló államadóssági kötvényt ez évbeni szelvényeivel együtt. Betű D. Sz. 640816., nevre szóló alapítványképen azon tiszteletteljes kéréssel, hogy a t. Igazgatóság bölcsessége szerint az évi kamatokat négy érdemes gimnáziumi tanuló jutalmazására fordítani kegyeskedjék. Gyulafehérvár, 1915. március 25. legmélyebb tisztelettel: Dr. Nathán Bernát s. k. kir. tanácsos, nyug. főorvos.

Ezen alapító okirat a létesített alapítvánnyal együtt maradandó szép emléket tesz annak az el nem évülő tanítványi hálának, amellyel Nathán Bernát dr. nemcsak egész élete folyamán, hanem becsülettel és önzetlen tevékenységgel betöltött nemes hivatásából való nyugalomba vonulása idején, jótékony életének alkonyán is szeretettel megemlékezik arról az intézetről, ahol boldog tanulói éveit töltötte s

ahol kiváló előmenetellel jövő életpályájának alapjait megvetette.

Jótékony tettének erkölcsi értékét még inkább növeli az, hogy életében tette le alapítványát és nem bízta végrendeletére, amelyben még sok jótékonyt fog gyakorolni szülővárosának humánus és kulturális intézményeivel.

Méltó és érdemes, hogy ez a rendkívüli és jellegzetes tanítványi hála sokakat megmozgasson lelkükben és követendő példája maradjon az intézet jelen és jövőendő generációjának, hogy mikép kellene szeretnie azt az iskolát, amelyben szívének és lelkének kiképzését nyeri.

— **Április 11-én,** a márciusi törvények szentesítésének napján a székesgyházban ünnepélyes istentisztelet volt, amelyen püspök urunk is megjelent. Az egybegyűlt hívekhez Zomora Dániel a nála megszokott lendülettel rövid beszédet intézett.

— **Dr. Duducz Zoltán kolozsborsai körorvos,** aki a háború kezdetén ment a harcra, mint tartalékos hadnagy a k. u. k. Infanterie Divisions Sanitäts Anstalt Nr. 22. Tábori posta 48-nál szolgált. Most levelet írt, melyben jelzi, hogy a háború neki is kitüntetést hozott, amennyiben az ellenség előtt tanúsított kitűnő és önfeláldozó magatartásáért a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján kapta Öfelségétől. Dr. Duducz a gyulafehérvári r. kath. főgimnázium növendéke volt és így kétszeresen örölkini, és büszkék vagyunk a kitüntetéséért.

— **Halálozás.** Alulírott hozzátartozók a maguk és a széleskörű rokonság nevében fájdalomtól sajgó szívvel tudatják, hogy felejtethetetlenül: Krzywewszky Gézáé sz. Konstankievits Irma, m. kir. adótárnok neje, életének 54-ik, boldog házasságának 32-ik évében hosszas és kínos szenvedés után a halotti szentségek kegyelmében i. hó 9-én d. u. 6 órakor elhunyt.

A megbölgdölt holtteste i. hó 11-én d. u. 4 órakor fog a gyászházból a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalmi helyére kísértetni. Lelki üdvéért az engesztelő szt. mise i. hó 12-én reggel 8 órakor fog az Úrnak bemutatattani a helyi apácák templomában.

Keveset élt, sokat szenvedet! Eddig gyermekéi mellett volt, most az Istené! Mikor szegény szíve megszünt fájni, a miénk akkor íj a legjobban. Pótolhatlan ez a veszteség! De vigasztalodunk a jó Istenben. Ki jószágának melegével fel fogja szárítani az árván itthagított keserű könnyeit. Te légy az Istenél, s mi velünk az Isten!

— **Értesítés.** „Szűz Mária Virágos kertje” című könyv V. kiadásban e hó 20-án megjelenik. Még idejekorán fogják a megrendelők kézhez kapni, hogy május havi olvasmányul szolgáljon. A könyv ára egész vászonkötésben és bérmentes küldéssel 1 kor. 80 fillér. A pénz előleges be- küldése mellett megrendelhető Dr. Péter Antal teol. tanárnál Gyulafehérvárt.

— **A papnövelde aranykönyvéből.** Püspök urunk Ó Nagyméltósága az intézet 1914. évi deficitjének fizetésére 4730 koronát adományozott. Ifj. Csató Ferenc az intézetnek 400 koronát, a kápolna javára 20 koronát adományozott. Deus retribuat.

A könyvtáralap 1914. április 15-én

volt 5655 kor. 49 fillér. 1915. április 15-én pedig 8136 kor. 56 fillér. A gyarapodás legnagyobb részben Vécsey tanár úr áldozatkészségének köszönhető.

Minden jótévőnek hálás köszönetet mond az előjáróság.

— **Felülizettek** a f. hó 7-én tartott hangverseny alkalmával: Altmann Leo 80 kor., özv. Riszner Józsefné 2 koronát, Schreiber Albert 2 koronát, dr. Demény Henrik 10 koronát, N. N. 2 koronát, Györi és Auszterlitz 4 koronát, Simon Lajos 2 kor., Bojér mérnök 2 koronát, Rass Károly 5 koronát, Balázs Ferenc 6 koronát, Leib örnagy 1 k. 50 fillért, N. N. 50 fillért, Fischer Vilmos 10 koronát, Soóthy Gyula 4 koronát, Altmann József 2 koronát, N. N. 4 koronát, Pakot Ilona 2 koronát. Összesen 139 korona.

— **Régészeti gyűlés.** Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egyesület i. hó 10-én a gyulafehérvári városháza tanácstermében tartotta választmányi gyűlését a tagok élénk részvételével. Koródy Péter dr. ügyv. alelnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg az egyesület nemrég elhunyt elnökéről; Török Bertalanról, akinek működését a legközelebbi közgyűlésen fogják méltatni. A titkári jelentés után Cserni Béla dr. tett részletes előterjesztést a múzeum állapotáról, amelynek gyűjteményeit újabbban Székál Ignác, Gyulaffy Albert, a városi tanács, Willersdorfer Géza és Leonhardt Alfréd gyarapították értékes adományáikkal, Deutsch Manó pénztárosi jelentésével kapcsolatban hálás köszönettel emlékeztek meg azon nemes buzgalomról, amellyel Ávéd Jákó az egyesület tagsági ügyeinek és anyagi állapotának rendezésében fáradozik. Az egyesület új tagjai lettek: örökös alapító tag: báró Bánffy Kazimir, Alsófehérvármegye alispánja; alapító tagok: Lázár István nagyenyedi koll. rektor-professzor, Zlamál Ágost főgim. tanár, Baruch Mór bírtokos, Deutsch Manó takarékpénztári vezérigazgató, Székál Ignác, takarékp. pénztáros, dr. Deutsch Mór városi orvos, rendes tag: Dabrowszky Gyula városi főszámvevő.

Ezen választmányi gyűlés tanúsítja, hogy régészeti egyesületünk a kedvezőtlen háborus időkben is gyarapszik s értékes kulturális tevékenységet folytat.

— **Hirdetmény.** Gyulafehérvár város tanácsa közhírré teszi, hogy honvédelmi m. kir. miniszter úrnak 61216—1915 szám alatt a es. és kir. katonai nevelő és képző intézetekben magyar honos ifjak részére fenntartott kincstári, magyar állami alapítványi, magánalapítványi és fizetéses helyekre vonatkozó pályázati hirdetménye a városi tanács kiadó hivatalában közszemlére kitétetett, hol azt érdeklődők a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.

Gyulafehérvár, 1915. április 9.

Dr. Roska Miklós, polgármester.

— **Ojtótelepen** a határ védelmére 280 katonát dirigált a hadigyi kormány. E katonák tulnyomó része katolikus és pedig hitű buzgó katolikus: kik rövid itt-létük óta többször járultak a szentségekhez. A kis ojtói kápolnácskában minden este közösen végzik a szent olvasót és lorettói litániát, hetenkint egyszer szentmiséhez jutnak; katonák játszanak az or-

gonán, katonák énekelnek és ministrálnak. E rozszant, elhagyott kápolnákat rendbe hozzák és saját költségükön az oltárt újra festeni, a templomot a hiányzó ablakkal ellátni, kívül, belül újra meszelni óhajtják.

Az oltárszekerényben eddig a Sanctissimumot nem őrizték, nem volt záros tabernaculum: most az is készül, örök lámpát szereztek s az a forró óhajításuk, hogy az Úr Jézus jelenlétében végezzék ájtosságukat. Ezenkívül szeretnének egy Páduai Szent Antal szobrot, egy méter magasságban. Erre a célra már 80 koronát gyűjtöttek és rendelkezésemre bocsátották. Eszembe jutott, hogy a „Közművelődés” tavalyi egyik számában egy névtelen jótévő ingyen Szent Antal szobrot ajánlott fel a szegény templomok részére. Alázatal kérem a főtisztelendő szerkesztőséget méltóztassék a névtelen jótévő figyelmét a kisdét Ojtóztelepre felhívni, (pósta és vasút Bereczk). Ha az ő adományából megkapjuk a szobrot, a begyűlt pénzt más célra és szükségletekre fordítjuk. Esetleg kérem valamelyik jutányos és szolid céget ajánlani. — Forduljon lapunkban hirdetett Oberbauer céghez. Szerkesztő.

— **Lelkigyakorlatok Gyergyószentmiklóson.** A főgimnázium ifjúsága, mely nagy feladatokra készül és az Oltáregyesület hölgyei, kik most érzik igazán: mennyire szüksége van Istenre a társadalomnak, mult hó 25, 26, 27-én az állami főgimnáziumban és 28, 29, 30-án az igr. nővérek zárdáiában lelkigyakorlatokat végeztek.

Az ifjúság lelkigyakorlatait Stenzel Lajos s. lelkész vezette. Kedves módorával és szép gondolataival valósággal elragadt. Az ifjúság lelkiéletét jól megalapozta és a harctérre induló végzett ifjaknak feledhetetlen útvalót adott. Az oltáregyesület hölgyeit pedig Görög Jóachim szentszéki tanácsos ismét részeltette abba az örömben, hogy szép gondolataival és elmékedéseivel valóban megszentelte a nagyhét három első napját s a szenvedés hetében Isten kegyelmével újra megerősített a szenvedések keresztjének viselésére.

Úgy érezzük, hogy az örök eszmék fényében, melyek a szent gyakorlatok alkalmával ismét felgyúltak szíveinkben, egészen megnyugszik a szív s mindenkor megtalálja ott a vigaszt még akkor is, mikor vérzik: a sok megpróbáltatás nehéz napjaiban.

— **Aranyat vasért** ajándékoztak: József Etus 1 drb. aranyszív. Seidenfeld Irén 1 karikagyűrű. Barok Imre ezüst töredék; Mózes László ezüst töredék; Grund Lujza 1 drb. ezüst karkötő és gyűrű; Hanoé Teréz 1 drb. arany gyűrű, Hirsch Miksa arany töredék; Sternád Mária 1 drb. ezüst lánc; Hanoé Róza 1 drb. ezüst medál; Mózes Károlyné ezüst töredék; Mózes Pali ezüst töredék; Gottlieb Sámuelné 1 pár fülbevaló; Lázár Zelma ezüst töredék; Stern Berta 3 ezüst fülbevaló; Kohn Gizi 1 drb. karikagyűrű; Baruch Emike 1 drb. aranygyűrű; Özv. Stern Miklósné 1 pár ezüst fülbevaló; Schlesinger Paula 1 pár ezüst fülbevaló s egy régi 10 krajcáros; Vraesiu Miklós gimn. VII oszt. tan. ezüst töredék; Borza Florián gimn. I. oszt. tanuló ezüst töredék; Erdődi Anna arany töredék; Kézdí Jánosné 1 drb. aranygyűrű

Kézdí Béla fülbevaló csüngő; Kézdí János aranytörök; Szvoboda Janka 1 pár fülbevaló; Husch Mariska 1 drb. aranygyűrű; Husch Matild 1 drb. aranygyűrű; Husch Gyula arany ingomb töredék, arany óralánc függő; Vogel Szerén arany töredék; Papp Mátyás őrmester, 3 kor. Baló Lajka 8 drb. régi ezüstpénz és 1 aranylánc.

Nekrológ.

A „Társaság” március 25-iki számából.

Virágok! Ártatlan kis hóvirágok.
Oh, mennyi hős vér hullott már reátok!
Közöttetek most imádkozva járok . . .
Szedekek egy sirra kárpáti virágot . . .
Katona volt . . . Istent, Hazát imádozt . . .
S már nem látja a tavasi világot . . .

Chrysanthème (Dr. Bignio Beláné)

— **Állítsunk fel templomi könyvestáblákat!** Ezen a címen csaknem állandó rovata lett a katolikus napi- és heti sajtónak a könyvestáblák eszméjének terjesztése. Az ország minden részében megértéssel fogadták és iparkodtak valóra váltani. A kalocsai érsek legutóbbi körlevelében felszólítja papságát, hogy lehetőleg minden plébániai és szerzetes templomában állítsanak fel könyvestáblákat és arról értesítsék az egyházi főhatóságot. Ez is bizonyítja a templomi könyvestáblák rendkívüli fontosságát.

— **A hős pap.** Burándik István esztergom-főgyézházmezei áldozópap jókúti plébános apr. hó 3-án rövid szenvedés után elhunyt. A java férfikorában elhalálozott plébános, szerkesztőnk iskolatársa, papi hivatása lelkes és önfelelőző teljesítésének lett az áldozata. A maga jószántából vállalta a szomszédos morvaországi Lundenburgban ápolott, részben fertőző beteg katonák lelki gondozását és gyonytatását és a haldoklók szentségének kiszolgáltatása közben megkapta a tífuszt az egyik beteg katonától. A betegség rövid idő alatt megölte az életerős férfit, a kinek halála széles körökben keltett igaz részvétet.

— **Szobor egy püspöknek.** Főpásztorunk konferencia beszéde nyomán megemlékeztünk a hősi halált halt linczi püspökről. A püspök Hittmair Rudolf dr. tudvalevően a fogolytáborban tett lelkipásztori látogatása közben szerzett ragadó betegség folytán hunyt el hirtelenül. Miut most Bécsből jelentik, ő felsége elrendelte, hogy Hittmair dr.-nak szobrot állítsanak. Az erről szóló intézkedést az osztrák vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett következő legfelső kézirat tartalmazza. A mely a hivatalos Wiener Zeitung egyik számában jelent meg: Kedves Hussarek lovag! Hogy a fenkölt hivatásával járó kötelesség önfelelőző teljesítése közben elhunyt Hittmair Rudolf dr. püspök emléket és példás apostoli működését tevékenységének helyén a kortársak emlékezetében megtartsuk és dicső példáját a jövő nemzedékekre is átvigyük, készítetve látom magam arra, hogy e hívői lelkiüdvéért gondos lelkipásztor emlékszozáranak a linczi székesegyházban való föllállítását elrendeljem. Utasítom önt, hogy az erre vonatkozó állami rendelkezés ügyében a szükséges lépéseket megtegye.

— **A háború és a lelkivilág.** Két levélből közöljük a következőket:

1.) „Idáig kellett jönnünk, jó le a föld alá, hogy sokan közülünk megtaláljuk az

Istent. Hitetlen voltam; legalább is annak vallottam magam. Egyszer aztán ide kerültem. Mentünk előre, emberekén át véres karddal, szuromnyal, nem nézve se jobbra, se balra. Előttem daliás századosom, oldalán öccsével, egy 18-éves, hadapród-iskolából most kikerült szőke gyerekkel. Agyvelők folytak szét a földön, a levegő tele volt Isten nevével, körülöttem ezer alakban a halál, — pogány maradtam. Ütközet után egybeverődött a zászlóalj, bizony kevesen maradtunk. A századosomat se láttam, megindultam keresésére. Egy terebélyes fenyő alatt megtaláltam. Sirt ásozt, körmével kaparta ki a földet, mohával hintette tele a hideg talajt s mikor készen volt, átfogta a szőke gyereket s vigyázva, mintha félne, hogy felébred, betette a földbe. Aztán léleklelenül, mint egy gép kezdte visszahajigálni a rögöket s mikor már elkészült, összekulcsolta kezét, imádkozott.

Én csak néztem fénylő, könytelen szemét, kerestem a Valakit, aki nem engedte megszakítani ezt a meleg, vérző szívet — s megcsuklott a térdem.

Azóta, régebben volt már, soha sem hajtom le a fejem imádkozás nélkül.

2.) „Magyarország! Áldott, édös magyar föld! A távolban faluféle. Ugy látszik, leégett. A templom tornya is félreáll. Ott a muszkák bitangoltak.

Beérnek. Ott már huszárok és gyalogosok várakoznak: az előőrök. Akad még itt-ott ház, amelyben vaccolhatnak. A templomot is megcsufolták. A sebesültek már ott nyugosznak. A templomocskák kirabolva. A gyertyák a dult oltáron égnek. Másutt fáklják tiündökölnék. Különb minden mozdulatlan. Csak, mintha egy holt szobor mozdulna. Szűz Mária!

— Őt is megrabolták. Szűz Máriát!

— Feküdni! Aludni!

— Óh Istenem! Nem bírok én most aludni!

A betegek között van egy kis honvéd, akit dekkungban nem győztek övni:

Te, az orrodra meg vigyázz, mert ha kidugod, minden golyó beletalál. És a főtápszkodott beteg kis honvéd mély elmerüléssel nézi Máriát, majd a melléhez kap, leemeli szípen az ezüst vitézségi érmet, előre kúszik és odahelyezi a szobor méztelen lábához.

A többi katona lesi. Majd egyik is, másik is vigyázva leveszi melléről az érmet és a szoborra erősíti, aztán megcsókolja Mária lábait. És jön a többi és leszakítja szíve tájékaról az érmet és ime gyertya fényében magyar katonák vitézségi érmei ragyognak a mozdulatlan Szűz Mária szobron.*

— **Egy székegy katona leveléből.** Nehéz leírni a szenvedéseket, a nélkülözést, a fáradtságot. Hanem igazán minél több a szenvedésünk, annál szívesebben szenvedünk, minél nagyobb a fáradtság, annál többet fáradunk. Szinte hihetetlen az a végkimerültség való küzdés, hogy az ember azt hiszi, hogy többet nem létezik bírni és mégis még annál többet bír az öröm és a legjobb lelkesedéssel, úgy hogy, ha egy nap nem megyünk tűzbe, már nem érezzük jól magunkat. Minden ember halálmegevetéssel Istent és győzelmet lát maga előtt, még azok az emberek, akik vallásos kívüliek is, Istenhez imával for-

dulnak és a zsidók Szűz Mária érmét hordanak nyakukban.

Igazán az ember itt mind Istenfélő, nem káromkodik és jó buzgó . . . Uram én és bajtársaim kérjük, hogy szeretett otthoniainkat bátorítani, vigasztalni, imára méltóztassék inteni, mert csak úgy segít minket a jó Isten, hogy talán nemsokára harcot józve fogunk édes hazánkba vissza térni és akkor együtt adunk hálát a Mindenható Istennek.

Ezüst koszoru címmel mozgalom indult meg, de teljesen összeomlott. Többben be is küldtek bizonyos összeget, ezek engedjék meg hogy a beközlött összeget az oltár-egylet céljaira fordítsuk. Jövő számban mint ilyen nyugtatjuk.

— **Száztíz liter pálinka egy temetésén.** Felháborító eset történt Tenke, (Bihar m.) vidékén. Meghalt Trifion Szaveta 18 éves hajadon s a temetés után testvérei „köz-kívánatra” halotti tort rendeztek, amelyen a gyászolók elfogyasztottak 110 liter pálinkát is. Természetes a legények ranggal felé holtreszegen haza ballagván, megálapították, hogy nagyon jól mulattak a Szaveta temetésén. Az egész dinom-dánom 170 koronába került. Mikor az árvaszék értesült a „kegyelet” eme barbár módjáról, megtiltotta, hogy az elhunytak vagyoniakjából fizessék a költségeket.

Fizessék azok, akik annyira korlátozt ezütek, hogy a halott iránt érzett kegyelettel megegyezőnek tartják a halotti tort.

— **Egy székely hős levele.** Megható levelet hozott a posta egy szovátai székely hóstól. Hadd legyen itt a maga egészében biznyságául annak, mily forrón szereti a székely katona „ezt a szép országot.”

„Tessék megengedni nekem, hogy az 1915. márc. 15-éről megemlékezzek és emlékeztetemet és emlékeztetünket az önközelvvel egyesítem, mert igazán elfog itten minden magyart a lelkesedés tüze és bízunk a jó Istenben, hogy győzelmet aratunk, bízunk a Szűz Mária kegyes közbenjárásában, hogy megóvja veszélytől az örökségül neki adott szép magyar országot.

Látni azt, hogy minden itt harcoló magyar arcán magasztos honszeretet lángja tündöröl és méltán hisszük, hogy nem vesz el a haza, a nemzet addig, míg fiai érte lelkesedni tudnak. Igaz, hogy a hadi szerencse is változó, mint minden a világon, épen azért nem bízunk el magunkat, hanem minden esetre bízunk a jó Isten segítő kegyelmébe, hogy erős karunkat győzelemre segíti és megverjük azt a gögös nemzetet, amely minden igaz ok nélkül pusztítani igyekszik hazánk határait. Mert inkább meghalni, mintsem veszni hagyjuk édes hazánkat. Igaz, hogy fájna, ha örökre el kellene válnunk szeretett hazánktól, melyben a jötevő nap sugarait először megláttuk, hol minket szerető hű szívek dobognak, oh ez nagyon fáj az érző kebelnek.

És kinek ne volna szülőföldjén egy oly szent sírhalom, mely őt magához inti, melyre talán utolszor borulni oly keserves a messze távozonak. De a hazáért hiven érző szív felülemelkedik a fájdalomakon is Magyarország fiai elszakadtak övéiktől, s a Kárpátokon átkelve egy búcsú pillantást vetettünk édes hazánk felé azzal a reménnyel, hogy nemsokára győzelemmel

térünk vissza. Tehát kérve a Mindenhatót, hogy minél hamarabb visszatérjünk ünneppel, győzelemmel, fogadják a mi emlékeztetőnket is. Kívánunk a jövőre szebb és boldogabb március 15-ikét., maradunk továbbra is hazaszerető igaz harcosok M. J. és sok-sok magyar harcos.”

— **Tarlózasók.** A németországi, magyar és osztrák kath. legényegyesületek 80,000 tagja közül 50,000 küzd a harctéren hazája dicsőségeért. — A német szakszervezeti tanács adatai szerint a húsiparosok közül 59. 6 százaléka teljesít szolgálatot a harctéren. Utána az építőipar következik 49 százalékkal. Legutolsók a sorban a cipésziparosok 18.2 és a dohánygyártók 11.3 százalékkal. — Magyarország pénzkészlete a következő: 5. 2 és egy koronás 123.389.363 korona értékben, 20 és 10-filléres 25.230.901 K. 30 fillér, 2 és 1-filléres pedig 7.947.075 K. 30 fillér értékben. — A brit birodalomban, a gyarmatokat is beleértve összesen 13.225.234 katolikus van

— Egy összeállítás szerint Franciaországban 2.8709, Nagybritániában 2.1804, Ausztria-Magyarországban 1.5626, Németországban 1.1629, Oroszországban 0.9811 hektoliter kenyérmagvat fogyasztanak el fejenként. Kiténik ebből a sztatisztikából, hogy a kettős Monarchia lakossága átlag mintegy 50 százalékkal több kenyérmagot fogyaszt, mint a Német birodalom.

IRODALOM.

Egyházi Énekek és Himnuszok. Ilyen címen adta ki vallásos szellemű költeményeit, melynek megzenésítésre és éneklésre alkalmasak. Fridrich Sándor nógrádverőcei plébános. Elejétől végig az egész kötetben érezhető a mélységesen vallásos, az Istenben rendületlen bizakodó, a mások bajait megértő, a sajtó szíveken enyhíteni kívánó, a szenvedőket Isten keblére vonni akaró krisztusi lelkiület, mely szenvedni és tűrni oly szeliden és megadással tud, amint az csak a Kálvária útján lehet meg tanulni. A művecske szerzője régi munkása a vallásos szellemű költészetnek, két évtizednél messzebbre nyúlik vissza az a buzgó munkálkodás, melyet a népies, épületes, a jámborságot kedveltető irodalom szolgálatában kifejtett. Paksy Gáspár néven szokta ifjkorától közreadni verses műveit, azért jelen verseskönyvét is e néven adta ki, hűséges akarván maradni a szellemhez és eszményekhez, melyek kezdetül fogva hevítették. Az egyházi énekek megírására a háborús idő adta meg az impulzust, a léleknek ama természetszerű törekvése, mely a megpróbáltatás sötét éjjelében vigasztalás, fény és reménység után eped. Mikor halál és borzalom üli torát a harctereken, tépő fájdalom és kétségbeesés szagatja itthon a lelkeket, akkor örangyal szerepre vállalkozik mindaz, aki vezető jobbot nyújt és világító fáklyát emel a magasba, hogy a vergődő szíveknek irányt mutasson Istenhez, az erősség és vigasztalás örök kútfejéhez. Ezt a szerepet akarja betölteni szerzőnk jelen kis művével, mikor a maga vallásos érzéseit, buzgó fohászait és égő reményeit a költészet egyszerűen kellemes bájaival észrevétlenül akarja belopni a vérző szívekbe. A versekből mindenki meggyőződhetik, hogy a szerző egy mélyen érző lélek, eszményekért lángoló szív, ki nemes érzelmeit, magasán szálló gondo-

latait költői formába is tudja önteni és akárhány versében a költői zengzetesség a nyelv kellemé, az érzelme és gondolatok megkapó kifejezése olyan magaslatot ér el, hol a kényes és kicsiszolt izlés is élvezettel futhat át sorain. Elsősorban a vallásos énekek számát akarta gyarapítani, az egyházi zeneköltésnek alkalmas anyagot szolgáltatni és a háboruban sokat szenvedő népnek vigasztalására és épülésre lenni. Ezen elsődrendű céljának a szerző mindenestre szépen megfelelt és reméljük hogy a megnyugvás után epedő lelkek sok vigasztalást merítenek énekeiből. — Ára füzve 70 fillér, kötve 1 korona. Megrendelhető a „Katolikus kántor” (egyházzenei szaklap) kiadóhivatalában Eger, Gimnázium-u. 3. szám.

Szerkesztői üzenetek.

G. Jónni fog — szívesen látom mindig. **Nagyág.** Csak előre. — Régi szeretettel. **Nagydisznó.** Csak kitartás. Köszönöm a megemlékezést.

Szalmár. Nincs időhöz kötve. Köszönöm a jókívánatokat. Nekem veteményes kertem van virág helyett.

Cs. helyt. B. Szentgyörgy. Sz. Budapest. K. Csminszent s többeknek szíves megemlékezését e helyen köszönöm.

Z. Igen — Albert Vilmos tanár ur itthon volt és jó egészségben és hangulatban üdvözölhettük.

Közönség köréből. Elküldöttük az illető helyre. Köszönöm.

Barót. Ludas. Hálásan vettem.

Sepsiszentgyörgy. Sürgönyileg — átvettem. Vártam a választ az én táviratomra de úgy látom: honores mutans moros.

Csikdelne. Köszönöm megjött.

A sz. Ferenc-rendi nővérek nagyszabeni tanács nevelő intézetéből. Szám 109/1915.

Pályázati hirdetés.

A nagyszabeni tanítónőképzőintézet I-ös osztályába a következő 1915./6. iskolai évre felvételért folyamodhatnak 14. életévüket betöltött olyan leányok, kik a felső leánynevelőiskolát, a polgári- vagy felsőbb leányiskolát, vagy a gimnázium négy alsó osztályát sikerrel végezték.

Felvételi vizsgálat nélkül, de pályázati kérvények alapján történik a főlétel.

A főlvételi kérvényhez a következő okmányok csatolandók:

1. Keresztlevél.

2. Iskolai bizonyítvány a megelőző tanévről s az ideai első félévi értesítő. Az évvégi bizonyítvány június hó 30.-áig feltétlenül beküldendő.

3. Orvosi bizonyítvány a folyamodónak a tanítói pályára alkalmas voltáról.

A kérvényben kiteendő, hogy bennlakó vagy bejáró akar-e lenni a növendék. Bennlakási havidíj 38 korona. A kérvényeket az intézeti igazgatósághoz június hó 15-éig kell benyújtani. A főlétel július hó első napjaiban lesz elintéztve, miről az érdekeltek azonnal értesítést nyernek.

A II., III. és IV. osztályba szintén vehető fel új tanulók, ha kimaradás folytán hely üresedik.

A polgári isk. tanítónőképzőbe való főlvételt szintén június hó 15-éig kell folyamodni.

A bennlakásról prospektust szívesen küld az igazgatóság.

Nagyszabon, 1915. április 6.-án
Dr. Bilinszky Lajos
tanítónő-képzőintézeti igazgató.

Sz. 83—1915. vht.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbírósnak 644/1 1915. számú végzése következtében Dr. Kris Leó vieni ügyvéd által képviselt Bernhardt Söhne G. vieni cég felperesnek vengárdi lakos adós elleni 709 Kor. 37 fill. s jár. erejéig 1915. mártius 27-én lefoglalt és 2600 Kor. becsült 1 drb. Benzin motor nyilvános árverésen el fog adatni.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbírósnak 1915. évi 644/2 számú végzése folytán 709 Kor. 37 fill. tőkekövetelés és 1773 Kor. 44 fill. után 1914. szept. 18-tól járó 6%-os kamatai 107 Kor. 56 fill. eddigi már megállapított költségek erejéig adós lakásán Vengárdon 184 sz. a. 1915. április hó 30-án d. e. 8 órakor határidőül kitéuzetik s ahhoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingó az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Gyulafehérvár, 1915. évi április hó 13-án.

Szentmiklós András,
kir. bír. végrehajtó.

Hogy lehet utazni Gyulafehérvárról?

1.) Budapest felé:

601. gyorsvonat ind. Gyf.-várról reggel 3.37-kor—érkezik Bdp-re d. u. 1.25-kor.
607. személyvonat ind. Gy-fehérvárról reggel 4.25 érkezik Bdp. este 7.25.
609. személyvonat, ind. Gyf. d. u. 2.33, érkezik Bdp. reggel 5.45.

2.) Tövis felé:

610. személyvonat, ind. Gyf. d. u. 1.06-kor csatlakozása van Tövisen úgy Kolozs-vár, mint Brassófelé és pedig: az 513. személyvonathoz, a mely Tövisről d. u. 2.05-kor érkezik és Kolozs-várra érkezik d. u. 5.24-kor.
és az 514. személyvonathoz, amely Tövisről indul d. u. 1.43-kor és érkezik Brassóban 8.56-kor este.
608. személyvonat indul Gyf.-ról éjjel 11.08-kor, csatlakozik Kolozs-várra az 511. személyvonathoz, mely indul Tövisről éjjel 3.08-kor és érkezik Kolozs-várra reggel 6.12-kor. Brassó felé az 512. személyvonat indul Tövisről éjjel 12.34, érkezik Brassóban reggel 7.53-kor.
604. gyorsvonat indul Gyf.-ról éjjel 11.37 közvetlen vonat Brassóba, a hová reggel 6.33-kor érkezik.
Tövis-Nagyenyed között közlekedik az 559. személyvonat, amely Tövisről d. e. 8. 35-kor indul és Nagyenyedre érkezik d. e. 9.06-kor
Azonkívül Tövisről Bdp-felé este 8 órakor indul az 501. gyorsvonat és Brassó-felé d. e. 8.45-kor az 502. gyorsvonat. Tehát Budapest Tövis között: 604, 608, 610, 601, 607 és 609 számú vonatok; Bdp-Brassó között az 502, 512, 514, 501, 511 és 513 sz. vonatok. Tövis-Nagyenyed között az 559. sz. vonat közlekedik.

Az „Oltáregyesületek” egyházi és világi vezetőinek különös figyelmébe!

Hazánk hitéletének megindításában és gyarapításában mindig elsőrangú tényezők voltak az Oltáregyesületek.

A legfőbbesébb Oltáriszentség imádásának, az eucharisztikus kultusz és hitélet terjedésének és a templomok gondozásának története szorososan össze van forrva az Oltáregyesület történetével. *Vallásos egyesület egy sem volt népszerűbb hazánkban, mint az Oltáregyesület.* A most dúló nagy világháborúban, mely a magyar nemzetet is derékon ragadta, szintén az eucharisztikus Üdvözítő számolyához vezet a kath. híveket. A megpróbáltatás nehéz napjaiban a legfőbbesébb Oltáriszentség előtt imádkozik, szerez erőt, támaszt és vigaszt a hívőknek serege. *Ily módon szinte önkénytelenül megvalósul az Oltáregyesület minden egyes faluban és városban.* Hiszen az imádási szentórák lényegükben oltáregyesületi imádási órák. Ezeknek megtartása valóságos oltáregyesületi foglalkozás. *Nem kell hozzá egyéb, mint hogy az ájtatoskodó híveket beírjuk az Oltáregyesületbe.* Így azután az egyesület gazdag bacsúinak kegyelmeiben is részesülhetnek.

Az Oltáregyesületek megalakítására alig lehet azért alkalmasabb idő, mint a mostani. Csak állítsuk be a most mindegyik tartani szokott imádásórákat az Oltáregyesületek kötelekébe és viszont az Oltáregyesület imádási óráit a háborús idők szolgálatába és mindenütt meg van alapítva az Oltáregyesület. Hiszen azt nem lesz nehéz megértetni a hívekkel, hogy amit most a háború idején oly buzgón tesznek kéreksépen, azt folytatásuk a háború után is hálaadás képen.

Az Oltáregyesülettel járó csekély

tagdíjkötelezettség sem okozhat nehézségeket. A netalán mégis felmerülő aggodalmak esetén nyugtassuk meg híveinket és mondjuk meg nekik, hogy hagyják a tagdíj befizetését kedvezőbb időkre!

Hogy pedig az Oltáregyesület formális megalakítása az egyházmegyei főigazgatóinak, a ft. lelkész uraknak és a híveknek nehézséget ne okozzon, a Budapesti Országos Központi Oltáregyesület kiadta az *Oltáregyesületi Útmutatót.* Az Útmutatót hosszú időn át szerzett tapasztalatainak és a bel- és külföldi Oltáregyesületek szorgos megfigyeléséből levont tanulságok fölhasználásával szerkesztette a Budapesti Központi Oltáregyesület igazgatója.

Az Útmutató szerkesztésénél tekintettel voltunk mindazon körülményekre, melyek az Oltáregyesület megalakításánál, vezetésénél föl szoktak merülni. Ezekkel szolgálatot akartunk tenni úgy az egyházi, mint a világi vezetőségeknek, valamint a híveknek is.

Az Útmutató nyomán nem lesz nehézség a régi oltáregyesületeket sikeresen fenntartani és fölvirágoztatni és új egyesületeket alapítani.

Az Útmutató füzött példányonként 1 kor. 80 filléért megrendelhető a Budapesti Országos Középponti Oltáregyesület Irodájánál (Budapest, IX., Üllői-út 77.), mely egyébiránt az Oltáregyesület minden ügyeiben szívesen szolgál tájékoztatással és segítséggel. Az oltáregyesületek pénztárukból *okvetlenül rendeljék meg e nélkülözhetetlen könyvet.*

Budapest, 1915. február 26.

Mély tisztelettel

Kánter Károly,

a Budapesti Orsz. Középp. Oltáregyesület főigazgatója.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek mechanikai szövődése

WIEN,

Alapított 1838.

GUÁR:

VI., Webgasse 43.

600 alkalmazott.

Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dús választékban, mindenféle és ó-keresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR VÖRÖSKÖNYV.

A monarchia háborus dokumentumait, az ellenséges és semleges államokkal folytatott tárgyalásokat, bizalmas követi jelentéseket, a hirhedt szerb dossier-t és a háboru előzményeire vonatkozó egyéb okmányokat tartalmazza.

Ára 1 Korona.

Bérmentve postán 1 Kor. 20 fill.

SVEN HEDIN: EGY HARCBAŒLLŐ NEMZET.

Ez a könyv legmegkapóbb leírása a németiség háborújának. Sven Hedin hónapokig élt a német harctereken, szívesen látott vendége volt a német császárnak, látta, hogy organizálják a stratégiai mozdulatokat, s ott lehetett a hősi rohamoknál.

Hatalmas szenzáció ez a könyv, mert az egész világ számára először tárja fel a oszadatos Németországot a történelem legnagyobb háborújának kónapjai alatt. A nagy alakú, 176 oldalas kötet ára 1 korona, bérmentve 1 K. 10 f. beküldése ellenében.

DETLEV VON LILIENCRON: HÁBORUS NOVELLÁK.

Liliencron könyvének értékét és aktualitását mindennél jobban bizonyítja az a szenzáció siker, hogy a német kiadás ma már a 167-ik kiadásban forog közken. Szerző mint aktív katonatiszt végigharcolt a nagy német-Francia háborút. Sok hivatott kritikus szerint ezek a legszebb háborus elbeszélései a világhírdalomnak. Csataképei megdöbbentően fenségesek: magunk előtt látjuk a katonáktól szármogó harcot, a tábor, a menetelő sereget, a véres ütközeteket, az elke-seredett rohamot, egyesek hőstetteit. A könyv bolti ára gyönyörű borítékban 3 K. bérmentve 3 K. 20 fillér.

Conan Doyle: VESZEDELEM!

Az angolok híres írója előre meglátta és megírta a német flotta mostani, izgalmasan várt akcióit Anglia ellen. Conan Doyle izgató részletekkel tárja fel, hogy néhány tengeralt járó hajó tünkre tudja tenni Angliát az óriási angol flottát térlenségre kárhoztatva.

Bolti ára 40 fill. bérmentve 45 fillér.

Fényes László könyve:

A szerb harctérről.

A világháboru eddigi irodalmának egyik legszenzáció-sabb terméke. Fényes L. maga is átélte a leirt harcokat. Izgató, színes beszámolókat usgyszólván a lövésdrákbán írta meg. Azoknak a harcolóknak, melyeket megrajzol, ő maga is átérzte minden borzalmát. Ott volt a rajvonalban, a bravuros rohamoknál és ott volt a köztözhelyen.

Bolti ára 3 korona. Bérmentve 3 kor. 20 fill.

Megérdemli a saját lelkünk, édes hazánk és szűz Mária!

ELMÉLKEDÉSEK

A szűz Mária tiszteletére minden hónap első szombatján című füzet, mely 12 elmélkedést tartalmaz. A esimes kis könyvecske boldogemlékü X. Pius pápának 1912. jún. 13-án kifejezett óhaja alapján s annak szellemében készült, hazánkban a magyar nép között is.

A jelen háborus idők különösen alkalmasak arra, hogy szűz Mária, — a Magyarok Nagyasszonya — tiszteletében buzgólkodjunk s az ő közvetítésével a világot megváltó szent Fiától békét esdekeljünk le szegény hazánk s benne magunk számára.

Gyakoroljuk, ismertessük és terjesszük szepitelen Anyánknak ezt az újabb formában megújított s falmagasztosított szép tiszteletét: vegyünk tele kézzel és megg szívvel a nekünk megkínált teljes búcsú kinéséből a saját lelkünknek, a tisztítóházban szenvedőknek és Mária országának javára. — mondja a füzetek Előszava.

Ára példányonként — portóval — 23 fill., kötve 40 fillér.

Az elmélkedések mellett imádságok is vannak a füzetben.

Hirtével kell terjesztetni az imádkozó elmélkedésekkel!

Kaphatók: a Püspöki Lyceumi könyvnyomda könyvkereskedésében Gyulafehérvárt.

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsófi Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

A NAGY HÁBORU ÍRÁSBAN ÉSKÉPBEN

Az egyik rész 25 füzetben: **ÉSZAKON ÉS DÉLEN** címmel az oroszországi és szerbiai hadjáratról foglalkozik és a Conrad és Hindenburg vezérlete alatti hadseregek dicsőséges tevékenységét egységesen dolgozza fel.

A másik rész ugyancsak 25 füzetben: **A NYUGATI HARCTER** címmel a franciák, belgák, angolok japánok elleni szárazföldi és tengeri küzdelmeit mutatja be.

Minden füzet ára 40 fillér.
Kaphatók Schäser Ferenc könyvkereskedésében Gyulafehérvárt.

A plebániáknak és lelkési hivataloknak szükséges összes

Egyházi nyomtatványok

Cimnyomással ellátott hivatalos levélbortékok (100 drb. 1 K. 20 fillertől)

Devocionális cikkek (rózsafüzérek, feszületek, szentképek stb.) jutányos árban.

A Szent István Társulat összes kiadványait állandóan raktáron tartjuk és ugyanazon árban árusítjuk mint a kiadó cég.

Irodai szükségletre mindennemű papírok és írószerek általunk beszerezhetők.

Árjegyzéket, mintát valamint könyvnyomdai megrendeléseknél (művek nyomása) árajánlattal készséggel szolgálunk.

kaphatók a Püsp. Lyc. könyvnyomdájában Gyulafehérvárt.